

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Theologia Scholastica

Mayr, Anton

MDCCXXXII

Art. III. An etiam dentur Virtutes Morales infusæ.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-84303](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-84303)

quando distinguunt charitatem à DEO, debent intelligi de actu charitatis: non de principio ejus productivo: ergo. Resp. neg. ant. nec enim charitas, sed DEUS, mediante ipsa misericorditer se uniens animæ, præstat effectum aliquo modo secundum quid, seu terminativè infinitum, quatenus DEUS est objectum infinitum actus finiti, & finito modo DEUM attingentis. Ad confirmationem. neg. ant. S. Paulus citatus n. 8. ait, manere charitatem, quod non competit actui: & Tridentinum sess. 6. c. 7. ait, fidem, spem, & charitatem, iustis inherere, quod iterum non convenit actibus transeuntibus, nec Spiritui Sancto, qui non potest dici inherens, seu indigens subjecto. Moguntinum etiam Concilium de justificatione c. 7. ait: *Cam venia peccatorum homo etiam DEI gratiam, & per Spiritum S. una cum fide simul charitatem in corde diffusam, ac spem accipit, hisque DEI donis in ipso permanentibus, non jam solum reputatur, aut nominatur, sed verè existit iustus: quod permanere rursus non competit actibus transeuntibus.* Sed & S. Augustinus numero preced. citatus, loquitur, sicut de fide, & iustitia, ita & de charitate habituali.

ARTICULUS III.

An etiam dentur Virtutes Morales infusæ.

21. **A**liæ sunt virtutes, seu habitus acquisiti, qui scilicet generantur, & acquiruntur per frequentatos actus, quales sunt omnes habitus naturalium scientiarum, & artium. Alij sunt habitus infusi, qui absque prævio exercitio actuum à DEO homini infunduntur: & tales saltem sunt habitus virtutum Theologicarum, quos Tridentinum dicit sess. 6. c. 7. infusos accipi per Jesum Christum. Sunt autem aliqui habitus infusi per se, alij tantum infusi per accidens. Priores, seu per se infusi dicuntur, qui nulla naturali propria industria, nec ulla actuum repetitione, acquiri possunt: & tales sunt habitus saltem Theologici. Infusi per accidens sunt, qui quidem repetitione actuum possent acquiri, sed hæc, & nunc, absque prævia ea repetitione sunt à DEO infusi: & sic primo parenti Adamo infusæ sunt plures scientiæ, ac artes, quas alij homines per frequentatos actus addiscunt.

22. Est autem adhuc hoc discrimen inter habitus per se infusos, & acquisitos, vel tantum per accidens infusos, quod illi dent simpliciter posse, non verò facile posse: econtrà acquisiti, vel per accidens tantum infusi, non dent simpliciter posse, sed tantum facile posse. Dare autem simpliciter posse est ita concurrere, ut sine ipso non possit actus elici: & sic sine habitu fidei (nisi omnipotentia, extrinsecè applicata, defectum suppleat) non potest elici actus fidei: quanquam etiam cum eo habitu non propterea actus eliciatur facile. Dare autem facile posse est ita concurrere, ut quidem sine eo possit actus elici, sed non faci-

liter: quam tamen facilitatem operandi habitus tribuit. Sic, ut communiter Logici docent, sine artificiali Logica potest fieri discursus aliquis legitimus, quanquam non sine difficultate, quam dein tollit Logica artificialis. Queritur jam, an præter virtutes Theologicas dentur etiam habitus virtutum moralium, iustitiæ, temperantiæ &c. qui sint per se infusi. Negat Scotus cum Baconio, & aliquibus alijs. Affirmat S. Thomas. 1. 2. q. 63. a. 3. Suarez, & communis Theologorum, cum quibus

23. Dico. Præter virtutes Theologicas dantur etiam virtutes morales per se infusæ. Antequam assertionem hanc probem, noto, tempore Innocentij III. agitata fuisse quæstiones duas. Prima fuit, an parvuli essent baptizandi; cum non habeant usum rationis, consequenter nec credere possint, sicut tamen credere possunt adulti. Altera, an parvulis in baptismo infunderentur virtutes, plerisque Theologis id affirmantibus, alijs negantibus: nemo autem tunc negabat, eas virtutes infundi adultis. Primam quæstionem decidit Pontifex C. Majores. de baptismo, docetque, parvulos esse baptizandos: alteram absolute non decidit; restatur tamen, plerosque Theologos sentire, quod parvulis in baptismo infundantur fides, & charitas, aliæque virtutes. Quæstio hæc postea rursus agitata est in Concilio Viennensi sub Clemente. V. uti habetur Clementina. de Summa Trinitate, & fide catholica. c. 1. ubi Concilium ita statuit: *Nos autem attendentes generalem efficaciam mortis Christi (quæ per baptismum applicatur pariter omnibus baptizatis) opinionem secundam (quæ dicit, tam parvulis, quam adultis, conferri in baptismo informantem gratiam, & virtutes) tanquam probabiliorē, & dictis Sanctorum, ac Doctorum modernorum Theologia, magis consonam, & concordem, sacro approbante Concilio duximus eligendam.*

24. Jam sic probatur nostra conclusio. Ex decisione Concilij Viennensis habetur, ad minimum probabiliorē esse sententiam nostram, quam sit opposita: ergo est tenenda. Nec dicas 1. Innocentium tantum nominare fidem, & charitatem, nulla facta mentione spei, adeoque, modò hæc virtus Theologica etiam sit infusa, jam satisfieri textui; nam contrà est. Innocentius expressè dicit, præter fidem, & charitatem infundi virtutes: atqui spes non est in plurali virtutes, sed tantum una virtus. Nec dicas. 2. Innocentium nil determinasse; nam sufficienter postea determinavit quæstionem Concilium Viennense, de quo dubitari non potest, quod loquatur de iisdem virtutibus, de quibus prius Innocentius; cum eandem quæstionem de baptismo parvulorum tractet, & easdem opiniones Doctorum contrarias referat.

25. Nec dicas. 3. plus non probari ex eo textu, quam unam virtutem moralem infundi; nam contrà est. Concilium loquitur de ijs virtutibus, quæ concedebantur adultis ex generali efficacia mortis Christi: atqui

atque illis concedebantur plures, & merita Christi se ad plures extendunt: ergo. Adde, quod Catechismus Tridentini de baptismo §. de eximijs baptismi fructibus dicat de gratia: *Huius autem additur nobilissimus omnium virtutum comitatus, quæ in animam cum gratia divinitus infunduntur.* Nec dicas. 4. Ex dictis tantum probari, quod dentur aliquæ virtutes morales per accidens infusæ, quamvis per se essent acquiribiles; nam habitus acquisiti, & acquiribiles, etsi per accidens infundantur, faciunt, & inclinant ad similes actus (neque enim per infusionem accidentalem perdunt naturam habitus acquisiti, quæ est facilitare, & inclinare) at non faciunt, vel inclinant habitus morales cum gratia infusi; nam e. g. qui sæpius peccavit contra castitatem, etsi in sacramento poenitentiae recipiat gratiam, & habitum castitatis infusum, non eo ipso inclinatur ad actus castitatis: & par est ratio de ebrioso &c. ergo istæ virtutes non sunt habitus acquisiti, vel acquiribiles.

26. Si autem quæras, quot dentur habitus morales realiter distincti: Resp. ex nullo certo principio posse hoc determinari: nec audet ullus, quem vidi, Theologus, regulam certam proponere; nam, licet ex S. Scriptura distinguantur tres virtutes Theologicæ, & quæ ab invicem separabiles sint ex n. 8. tamen de habitibus moralibus Scriptura nil docet; cumque isti radicentur in gratia, & cum hac producantur, atque cum eadem destruantur, nec sine ipsa dentur, sunt mediata saltem, & in hac providentia ab invicem inseparabiles: quod autem sint absolute, saltem in alia providentia, tam à gratia, quam à se invicem separabiles, adeoque realiter distincti, certe hucusque ignotum est.

Aliqui, ut Arriaga, & Bernal, volunt, diversitatem difficultatum inferre distinctionem realem habituum. Et hoc quidem verum esse potest in habitibus acquisitis, qui probabiliter consistunt in speciebus experimentalibus, & dant facile posse; & hinc etiam facile capi potest, quod pro diversitate difficultatis dentur, aut necessariae sint species experimentales diversæ. At non ita res se habet in habitibus infusis; nam isti non consistunt in speciebus, nec dant facile posse: sed ad modum potentiarum dant simpliciter posse: nec per se tollunt difficultatem; unde ratione difficultatis non videntur debere esse distincti. Sic e. g. quamvis ad tollendas difficultates actuum Logicæ, & Mathematicæ, dentur hæc duæ scientiæ, seu habitus realiter distincti, tamen sufficit unus intellectus; quia hic tantum potentia, has, & plurium adhuc aliarum scientiarum difficultates, amplecti potest.

27. Quidam videntur velle asserere, distinctionem realem habituum istorum tunc dari, quando datur diversum objectum formale: sed, licet hæc ratio aliquid probare possit de habitibus acquisitis, tamen non probat de habitibus infusis; nam, cum habitus acquisiti generentur ab actibus, qui pro diversitate objecti formalis, sunt diversi, &

consequenter post se relinquunt diversas species, in quibus consistunt habitus acquisiti, facile intelligitur, etiam istos pro diversitate objecti fore diversos, & quidem realiter ab aliis, qui ex aliis speciebus constituuntur. At verò habitus infusi non generantur ab actibus, nec constituuntur ex speciebus: sed habent se per modum potentiarum, quæ diversa objecta formalia possunt attingere, & actus diversos elicere; unde hæc ratio non probat distinctionem realem inter istos habitus: sicut nempe diversitas actuum, vel objectorum formalium Physicæ, & Mathematicæ, probat, hos habitus acquisitos realiter inter se distinguere: non autem probat, etiam ita distinguere duos intellectus, quorum unus eliciat Mathematicæ, alter Physicæ actus; cum intellectus unus, utpote potentia, possit influere in utroque.

Quare quando S. Thomas. 3. p. q. 85. a. 2. in corp. ait: *Species habituum distinguuntur secundum species actuum*: intelligendus est de distinctione tantum formali. Quod ulterius probatur ex hoc; quod alias deberent admitti habitus morales realiter distincti, quasi infiniti; cum objecta formalia, & consequenter species actuum, possint excogitari syncategorematicè infinitæ: vel, si requiratur diversitas, non tantum qualiscunque physica, sed moralis, & Theologica, tamen saltem adhuc deberent admitti virtutes morales quam plurimæ: quod Angelicus non videtur velle, & qui id vellet, deberet positivè probare.

Licet autem S. Thomas 1. 2. q. 54. a. 1. & seq. (quo se refert citato loco 3. partis) agat de distinctione reali, nil obest; quia clarum est, ibi eum agere de habitibus acquisitis, à quibus dein hic argumentatur à pari, quantum nempe potest, ad infusos, & infert diversitatem formalem. Adde, quod etiam in hoc sit disparitas inter habitus, quod acquisiti successivè per actus acquirantur, adeoque nunquam simul innumeri dari debeant: at verò infusi dentur omnes independentè ab eorum exercitio, adeoque simul: consequenter innumeri, seu tot, quot objecta formalia diversa sunt, dari deberent.

28. Gormaz quidem disp. 1. de virtutibus Theologicis. n. 26. & seq. videtur velle, quod morales virtutes, realiter distinctæ, non quidem sint infinitæ, sed tamen innumeræ: at res hæc est valde incerta; nec eam probant textus ab eo allati. S. Augustinus. tractatu 8. in Joann. sub initium dicit quidem, virtutes esse quasi exercitum imperatoris: sed loquitur de actibus virtutum; nam nominat ibi opera misericordiæ, affectus charitatis &c. S. Hieronymus, seu S. Paulinus epistola ad Celantiam ante medium c. 4. dum ait: *Infinite namque sunt species, partisque justitiæ*: loquitur de actibus, seu officiis alteri præstandis, & non de habitu, seu habitibus; quia præmittit, *compendiosum quoddam commentarium, & totius justitiæ brevium* el- se illam Domini sententiam Matth. 7. v. 12. *Quaecunque vultis, ut faciant vobis homines, & vos facite illis.* S. Prosper. c. 19. & c. 38. 608.

contra Collatorem potest optimè explicari de virtutibus formaliter distinctis; nam recenset pudicitiam conjugalem, & continentiam virginalem: quæ planè non videntur esse virtutes realiter distinctæ; unde tot virtutes morales realiter distinctæ non videntur admittenda.

29. Lugo. *de fide disp. 1. sect. 11. n. 238.* ait, videri sibi posse ex paritate virtutum Theologicarum inferri, eos habitus morales distingui realiter, quorum objecta formalia tantum differunt, quantum objecta formalia virtutum Theologicarum, de quibus certum est, eas realiter distingui. Sed & hæc conjectura multum habet divinationis; unde melius est, totum hoc in dubio relinquere.

ARTICULUS IV.

Solvuntur Objectiones.

30. **O**B. 1. Virtutes morales non sunt necessariae: ergo non dantur. prob. ant. peccator perdit omnes habitus infusos morales, & tamen potest earum actus elicere: ergo non sunt necessariae. Confirm. Homo ad finem supernaturalem sufficienter ordinatur per virtutes Theologicas: ergo morales sunt superfluae. Resp. dist. ant. Virtutes morales non sunt necessariae, absolute, & metaphysicè. con. ant. non sunt necessariae ad explendam exigentiam gratiæ. neg. ant. & conseq. ad prob. retorqueo argumentum. Etiam peccator perdit charitatem, & tamen potest elicere contritionem perfectam: ergo nec habitus charitatis est necessarius. in form. dist. ant. peccator potest elicere istos actus juxta exigentiam gratiæ. neg. ant. tantum per omnipotentiam DEI extrinsecè applicatam. con. ant. & neg. conseq. Ut dictum *n. 1.* gratia est quasi natura, exigens potentias supernaturales, per quas homo fit stabiliter potens elicere actus virtutum: hæc autem potentia sunt habitus infusi, sine quibus potest quidem peccator absolute, per omnipotentiam extrinsecè applicatam, elicere actus virtutum, etiam Theologicarum: sed non est stabiliter potens; cum ista applicatio omnipotentia non ei stabiliter insit. Ad confirm. dist. ant. Homo ad finem supernaturalem sufficienter ordinatur per virtutes Theologicas juxta exigentiam gratiæ. neg. ant. præter exigentiam gratiæ. omitt. ant. & neg. conseq.

31. Ob. 2. Objectum virtutum moralium est tantum aliquid naturale, & creatum: ergo non specificat habitum supernaturalem infusum. prob. ant. inductione. Sic objectum temperantiæ est moderatio in cibis: objectum justitiæ est solutio debiti, vel redditio ejus, quod cuique debetur &c. hæc sunt naturalia: ergo. Respondent Scotus, Molina, Arriaga, & alii, omittendo totum, ajuntque, etsi habitus non sit supernaturalis ratione objecti, tamen sufficienter fore supernaturalem ratione actus, modò iste sit supernaturalis. Jam verò actus supernaturalis esse potest, etsi

objectum naturale sit, modò ipse sit à principio supernaturali; tunc enim jam est supra exigentiam totius naturæ. Resp. 2. dist. ant. objectum virtutum moralium est tantum aliquid naturale, si proponitur per cognitionem naturalem, ut conducens ad finem aliquem naturalem. con. vel omitt. ant. si proponitur per cognitionem supernaturalem, & ut conducens ad finem supernaturalem, gloriæ DEI, vel beatitudinis nostræ &c. neg. ant. & conf.

Notandum hic, voluntatem non tendere in bonum, prout in se tantum est materialiter, vel physicè, sed ut proponitur à cognitione prævia; nunquam enim ferretur in malum, si non proponeretur ut bonum; unde objectum voluntatis non est res, tantum prout est in se, sed prout est in cognitione, seu ut cognita, ita ut vel cognitio se teneat in obliquo ex parte objecti, vel saltem ex parte objecti se teneat finis, ad quem cognitio refert objectum. Hinc sequitur, quòd, si objectum, etiam purè naturale, proponatur voluntati per cognitionem supernaturalem, ut conducens ad finem supernaturalem, objectum voluntatis, saltem quoad obliquum, sit supernaturale: quod jam sufficit, ad actum, & habitum supernaturalem specificandum. Hæc de virtutibus infusis in genere breviter præmittenda fuere: at nunc accedamus ad tractatum de virtutibus Theologicis in specie: post quem, si non de omnibus, saltem de una præcipua ex moralibus, scilicet justitia, agendum erit.

DISPUTATIO II.

De Objecto Formali Divinae Fidei.

32. **Q**uid sit objectum formale quod, & quo, item quid objectum materiale, dictum est jam *n. 4.* Restat hic tantum addendum, quid sit *objectum attributionis & attributionis*; in quo tamen explicando non satis conveniunt auctores. Mihi in re non adeò magni momenti placet modus loquendi communior eorum, qui cum Gormaz *de virt. Theol. disp. 7. n. 295.* dicunt, *objectum attributionis esse objectum materiale primum, quod primario habitus considerat, & in ordine ad quod considerat alia: objectum attributum autem esse objectum materiale, quod habitus considerat in ordine ad objectum attributionis, seu propter istud.*

Addit Gormaz, quòd partes objecti attributionis (si scilicet divisibile est) dicenda sint *objecta attributa intrinseca*: alia autem, quæ non constituunt objectum attributionis, dicenda sint *objecta attributa extrinseca*. Sic. e. g. in Logica, saltem Aristotelica, cujus finis est syllogismus, iste est objectum attributionis: propositiones eum constituentes sunt objecta attributa intrinseca: alia erunt attributa extrinseca: & respectu fidei Divinae objectum attributionis erit DEUS, quem primario, & in ordine, ad quem alia considerat, atque ad DEUM.